

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2013/71 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı:2018/3

Karar Tarihi:4.1.2018

R.G. Tarih- Sayı:13.3.2018 – 30359

I. MALİ DENETİMİN KONUSU

Sosyalist Demokrasi Partisi 2012 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Haşim KILIÇ, Serruh KALELİ, Alparslan ALTAN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ, Recep KÖMÜRCÜ, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Celal Mümtaz AKINCI, Erdal TERCAN, Muammer TOPAL, Zühtü ARSLAN ve M. Emin KUZ'un katılımlarıyla 11.2.2014 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında öncelikle suç duyurusunda bulunulup bulunulmayacağı sorunu görüşülmüştür.

2. 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 73. maddesinin üçüncü fıkrasında "...İller teşkilatından gönderilenler ve parti merkezine ait olan kesinhesapların, merkez karar ve yönetim kurulunca incelenerek karara bağlanır ve birleştirilir", 74. maddesinin ikinci fıkrasında da "Siyasi partilerin genel başkanları, karara bağlanarak birleştirilmiş bulunan kesin hesap ile parti merkez ve bağlı ilçeleri de kapsayan iller teşkilatının kesin hesaplarının onaylı birer örneğini Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesine ve bilgi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına vermek zorundadırlar. Bu belgelere, ilgili siyasi partinin aynı hesap döneminde edindiği taşınmaz ve değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır malların, menkul kıymetlerin ve her türlü hakların değerleri ile edinim tarihlerini ve şekillerini de belirten listeleri eklenir." denilerek il örgütlerinden gönderilen kesin hesaplar ile Parti Genel Merkezine ilişkin kesin hesabın Merkez Karar ve Yönetim Kurulunca incelenerek karara bağlanacağı ve birleştirileceği ve birleştirilmiş kesin hesap cetvellerinin Anayasa Mahkemesine sunulacağı hükme bağlanmıştır.

3. Sosyalist Demokrasi Partisi, birleşik kesin hesap cetvellerini 20.8.2013 tarihinde Anayasa Mahkemesine sunmuş, dolayısıyla 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 74. maddesindeki "...Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesine ve bilgi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na vermek zorundadırlar." amir hükmüne uymamıştır.

4. Diğer taraftan Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 19.2.2013 tarihli ve C.02.0.CBS.0.01.02.04/218 sayılı yazılarına ekli listede Sosyalist Demokrasi Partisinin Genel Merkez dışında 7 ilde örgütlendiği belirtilmesine rağmen, Parti tarafından sadece genel merkez ve il örgütlerinin birleştirilmiş kesin hesaplarının gönderildiği, genel merkez ve söz konusu 7 ile ilişkin 2012 yılı kesin hesaplarının, Parti genel sekreteri ve genel saymanın imzasını taşıyan yıl sonu kasa mevcudunu gösteren kasa sayım tutanağı, banka hesaplarına ilişkin olarak banka yetkililerince onaylanmış mutabakat yazısının, Partinin 2012 yılında edindiği taşınmaz ve değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır malların, menkul kıymetlerin ve her türlü hakların değerleriyle edinim tarihlerini ve şekillerini gösteren liste ile 2012 yılı kesin hesaplarının incelenip birleştirildiği ve onaylandığına ilişkin kararın gönderilmediği tespit edilmiştir.

5.2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 111. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, siyasi partilerin "74 üncü madde hükümlerine aykırı hareket eden sorumluları hakkında, üç aydan

altı aya kadar hafif hapis ve onbeş milyon liradan otuz milyon liraya kadar hafif para cezası,” verileceği öngörülmektedir.

6. 2820 sayılı Kanun’un 74. maddesi hükümlerine aykırı hareket eden parti sorumluları hakkında Kanun’un 111. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca gerekli işlemlerin yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekir.

7. Bu itibarla Sosyalist Demokrasi Partisinin 2012 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

- Birleştirilmiş kesin hesapların sunulmasından dolayı işin esasının incelenmesine,

- Esas incelemenin yapılabilmesi amacıyla Genel Merkez kesin hesabını ve dayanağını oluşturan gelir-gider belgeleri ile bu belgelerin kaydedildiği defterleri Sayıştay Başkanlığına göndermesi için Partiye bu kararın tebliğinden itibaren 30 gün süre verilmesine,

- Anayasa Mahkemesine, istenen bilgilerin istendiği sürede verilmemesi nedeniyle, Parti sorumluları hakkında 2820 sayılı Kanun’un 111. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca yasal işlem yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

- Genel Merkez ve il örgütlerine ait 2012 yılı kesin hesaplarının, Partinin 2012 yılında edindiği taşınmaz ve değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır malların, menkul kıymetlerin ve her türlü hakların değerleriyle edinim tarihlerini ve şekillerini gösteren liste ile 2012 yılı kesin hesaplarının incelenip birleştirildiği ve onaylandığına ilişkin kararın olmaması nedeniyle 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu’nun 74. maddesi ve aynı Kanun’un 111. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca yasal işlem yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

8. Sosyalist Demokrasi Partisinin, Anayasa Mahkemesine verdiği 2012 yılı kesin hesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren ve Sayıştay Başkanlığı tarafından hazırlanıp Raportör Sadettin CEYHAN tarafından heyete sunulan esas inceleme raporu, Anayasa ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu’nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

9. Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Partinin 2012 yılı gelirlerinin 92.899,00 TL, giderler toplamının 92.467,92 TL, gelecek yıla devreden nakit tutarının 8.726,83 TL olduğu anlaşılmaktadır.

10. Partinin 2012 yılı kesin hesabının gelir ve gider rakamlarının yukarıda açıklanan tutarlardan oluştuğu, bu haliyle 2012 yılı kesin hesabının doğru, denk ve 2820 sayılı Kanun’a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

A. Gelirlerin İncelenmesi

1. Genel Merkez Gelirleri

11. Partinin Genel Merkez gelirleri toplamı 1.500,00 TL olup bunun tamamı aidat gelirlerinden oluşmaktadır.

12. Parti, genel merkez gelirlerinin kaynağını tevsik etmemiştir.

13. 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun "Gelirlerin sağlanmasında usul" başlıklı 69. maddesinde: "Bir siyasi partinin bütün gelirleri, o siyasi partinin tüzelkişiliği adına elde edilir. Siyasi partilerin genel merkezlerinin ve teşkilat kademelerinin gelirleri, parti merkez karar ve yönetim kurulunca bastırılan makbuzlar karşılığında alınır. Bastırılan ve parti teşkilat kademelerine gönderilen gelir makbuzlarının seri ve sıra numaralarına ait kayıtlar parti genel merkezinde tutulur. Parti teşkilat kademeleri aldıkları ve kullandıkları makbuzlar dolayısıyla parti merkez karar ve yönetim kuruluna karşı mali sorumluluk taşırlar. Sağlanan gelirin türü ve miktarıyla, gelirin sağlandığı kimsenin adı, soyadı ve adresi, makbuzu düzenleyeninin sıfatı, adı, soyadı ve imzası, makbuzda ve dip koçanlarında yer alır. Makbuzların asıl kısımlarıyla dip koçanlarında aynı sıra numarası bulunur. Makbuz dip koçanlarının saklama süresi, Anayasa Mahkemesinin ilk inceleme kararının ilgili partiye bildirilme tarihinden itibaren beş yıldır.", 76. maddesinin üçüncü fıkrasında ise "Bu Kanunun 69 uncu maddesinde belirtilen esaslara aykırı olarak bir siyasi partinin tevsik edilmeyen kaynaklardan gelir sağladığı anlaşırsa, Anayasa Mahkemesi kararıyla bu gelir Hazineye irat kaydedilir." denilmektedir.

14. Bu hükümler uyarınca siyasi partiler elde etmiş oldukları gelirleri ve bu gelirlerin kaynaklarını tevsik etmek zorundadırlar. Bu açıklamalar uyarınca belgelendirilmeyen 1.500 TL tutarında parti mal varlığının Hazineye irat kaydedilmesi gerekir.

15. Diğer taraftan 2820 sayılı Kanun'un 69. maddesinde, bir siyasi partinin bütün gelirlerinin, o siyasi partinin tüzelkişiliği adına elde edileceği; 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde de yapılan inceleme ve araştırmaları engelleyen ve istenen bilgileri vermeyen parti sorumluları hakkında altı aydan bir yıla kadar hapis ve altmış milyon liradan az olmamak üzere ağır para cezası verileceği hüküm altına alınmıştır. Bu hükümlere göre, parti yetkililerinin elde edilen gelirlerin kaynaklarını belgelendirme zorunluluğu vardır.

16. Mahkemeye bilgilerin istendiği şekliyle verilmemesi, hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan dolayı Parti sorumluları hakkında 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine istinaden gerekli işlemlerin yapılmasını temin için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekir.

2. İl Örgütleri Gelirleri

17. Partinin il örgütlerine ilişkin gelirler toplamı 91.399,00 TL olup bunun 4.340,00 TL'si üye giriş aidatından, 54.170,00 TL'si üye yıllık aidatından, 29.219,00 TL'si bağış gelirlerinden, 70,00 TL'si faaliyet gelirlerinden ve 3.600,00 TL'si yayın gelirlerinden oluşmaktadır.

18. Parti İl Örgütlerinin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

B. Giderlerin İncelenmesi

1. Genel Merkez Giderleri

19. Parti Genel Merkezinin 2012 yılında herhangi bir gideri bulunmamaktadır.

20. Genel Merkezin gelecek yıla devreden nakit tutarı 6.029,15 TL'dir.

2. İl Örgütleri Giderleri

21. Partinin il örgütlerine ilişkin giderler toplamı 92.467,92 TL olup, bunun 200,00 TL'si basın yayın giderlerinden, 2.000,00 TL'si kırtasiye ve büro giderlerinden, 5.418,00 TL'si taşıma

giderlerinden, 8.585,00 TL'si tanıtım propaganda giderlerinden, 70.661,00 TL'si kira giderlerinden, 4.075,00 TL'si ısıtma, aydınlatma, temizlik giderlerinden, 1.500,00 TL'si genel merkez giriş aidatı giderlerinden ve 28,92 TL'si teşkilata yardım giderlerinden oluşmaktadır.

22. Parti İl Örgütlerinin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

C. Parti Mallarının İncelenmesi

23. Partinin 2012 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede, herhangi bir taşınır, taşınmaz mal ve menkul kıymet ediniminin olmadığı anlaşılmıştır.

IV. SONUÇ

Sosyalist Demokrasi Partisinin 2012 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

1. 2820 sayılı Kanun hükümlerine uygun bir şekilde belgelendirilmeyen 1.500,00 TL karşılığı Parti mal varlığının, 2820 sayılı Kanun'un 75. maddesi uyarınca Hazineye irat kaydedilmesine,

2. Partinin 2012 yılı kesin hesabında gösterilen 92.899,00 TL gelir ve 92.467,92 TL giderin Hazineye irat kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

3. Anayasa Mahkemesine istenen bilgilerin istendiği şekliyle verilmemesi, hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan, Parti sorumluları hakkında 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca yasal işlem yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

4.1.2018 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Başkanvekili
Zühtü ARSLAN	Burhan ÜSTÜN	Engin YILDIRIM
Üye	Üye	Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR	Serruh KALELİ	Osman Alifeyyaz PAKSÜT
Üye	Üye	Üye
Recep KÖMÜRCÜ	Nuri NECİPOĞLU	Hicabi DURSUN
Üye	Üye	Üye
Celal Mümtaz AKINCI	Muammer TOPAL	M. Emin KUZ

Esas Sayısı:2013/71 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı:2018/3

Üye

Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye

Kadir ÖZKAYA

Üye

Rıdvan GÜLEÇ

Üye

Recai AKYEL

Üye

Yusuf Şevki HAKYEMEZ